

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na zapytanie nr 2274 posła Marka Biernackiego z 4 marca 2025 roku w sprawie obrotu dziełami sztuki, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1.

Aktualnie Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie prowadzi prac w zakresie wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292; dalej: „u.o.z.o.z.”) dotyczących kwestii zmiany progów finansowych wywozu na stałe zabytków za granicę oraz wprowadzenia gwarancji zakupu przez instytucje państwowe zabytku, który nie uzyskał zgody na wywóz. Tym niemniej informuję, że Departament Ochrony Zabytków MKiDN prowadzi obecnie czynności prawne, zmierzające do powołania zespołu, który jako organ pomocniczy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zajmie się opracowaniem nowej ustawy regulującej całościowo kwestie ochrony zabytków.

MKiDN dostrzega konieczność podjęcia prac nad zmianami w ww. ustawie dotyczącymi poruszonych powyżej zagadnień oraz zawiązania szerokiej współpracy z organizacjami społecznymi funkcjonującymi na polskim rynku sztuki. W ramach konsultacji bierzemy pod uwagę propozycje zmian legislacyjnych zgłoszone m.in. przez Stowarzyszenie Antykwariuszy i Marszandów Polskich, co – mam nadzieję – w przyszłości zagwarantuje ich skuteczność i wykorzystanie w codziennej praktyce zawodowej.

Ad 2.

W latach 2018-2024 wydanych zostało 389 pozwoleń i 13 decyzji odmownych. Powyższe zestawienie statystyczne ilustruje, że niewiele obiektów wkracza w określone obecnie progi finansowe, a co za tym idzie – wymaga pozwolenia na wywóz za granicę. Zmiana progów finansowych mogłaby spowodować zatem całkowity brak nadzoru nad wywozem zabytków z Polski.

Odnosząc się do poruszonej w treści zapytania kwestii terminów rozpatrywania tej kategorii spraw, należy podkreślić, że decyzje w tym zakresie wydawane są po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w trybie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 ze zm.; dalej: k.p.a.). Termin rozpatrzenia sprawy regulują przepisy k.p.a., tj. art. 35 stanowiący, że niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ (§ 2), z kolei załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (§ 3). Ponadto o każdym przypadku niezafatwienia sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin zafatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia (art. 36 § 1 k.p.a.).

Prowadząc postępowanie administracyjne o wydanie jednorazowego pozwolenia na wywóz zabytku za granicę na stałe, organ administracji publicznej jest zobowiązany do rzetelnego zbadania całości materiału dowodowego, biorąc pod uwagę w szczególności ustalenie, czy zachodzi przesłanka wskazana w art. 52 ust. 1a u.o.z.o.z. Wspomniany artykuł wskazuje, że minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może odmówić wydania jednorazowego pozwolenia na stały wywóz zabytku za granicę, w przypadku gdy zabytek posiada szczególną wartość dla dziedzictwa kulturowego. Należy więc ustalić, czy zebrany materiał dowodowy pozwala wyeliminować zaistnienie ww. przesłanki, ponieważ jej zaistnienie pociąga za sobą nieodwracalne konsekwencje w postaci wywozu zabytku za granicę Polski na stałe.

Zatem potwierdzenie szczególnej wartości danego zabytku dla dziedzictwa kulturowego powinno wiązać organ co do skutku, tj. w każdym przypadku powinno determinować odmowę wydania pozwolenia wywozowego. Innymi słowy decyzja podjęta w przedmiotowym postępowaniu wywozowym niesie konsekwencje nie tylko w odniesieniu do prawa administracyjnego, tzn. staje się ostateczna i prawomocna. Dopiero po wnikliwej analizie zebranego w sprawie materiału dowodowego i wykluczeniu sytuacji, że przedmiotowy zabytek posiada szczególną wartości dla dziedzictwa kulturowego, organ może wydać pozwolenie na wywóz obiektu za granicę na stałe. Doniosłość podejmowanej decyzji w postępowaniu wywozowym uniemożliwia organowi wydanie rozstrzygnięcia w sposób pochopny, bez wnikliwej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, co jest zgodne z art. 77 § 1 k.p.a. Według tego przepisu prawa organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. W związku z powyższym w razie potrzeby na podstawie art. 36 k.p.a. wyznacza się nowy termin rozstrzygnięcia każdej sprawy, a w pismach poucza się stronę o przysługującym jej prawie do wniesienia ponaglenia.

Ad 3.

Należy mieć na względzie, że zgodnie z art. 2 ust. 1 Rozporządzenia (WE) nr 116/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie wywozu dóbr kultury (Dz. Urz. UE L 339 z 18 grudnia 2008 r.) wywóz dóbr kultury poza obszar celny Unii Europejskiej objęty jest wymogiem przedstawienia pozwolenia na wywóz według wzoru z Załącznika I do Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1081/2012 z dnia 9 listopada 2012 r. do celów rozporządzenia Rady (WE) nr 116/2009 w sprawie wywozu dóbr kultury (Dz. Urz. UE L 324 z 22 listopada 2012 r. obowiązującego razem ze sprostowaniem Dz. Urz. UE L 93/86 z dnia 28 marca 2014 r.), jeśli zabytek spełnia określone progi wiekowe i kwotowe, rzeczywiście odbiegające znacząco od tych określonych w art. 51 ust. 1 u.o.z.o.z. Należy pamiętać jednak, że ww. rozporządzenie ma zastosowanie wyłącznie do spraw wywozu dóbr kultury poza obszar celny Unii Europejskiej, stąd uzasadnione są inne progi kwotowe w takich sytuacjach, jako że sprawy takie mają miejsce zdecydowanie rzadziej.

Pragnę też wyjaśnić, że zgodnie z art. 59 ust. 1 pkt 6 i 6a u.o.z. pozwolenia na wywóz za granicę nie wymagają dzieła twórców żyjących, niewpisane do inwentarzy muzeów albo niewchodzące w skład narodowego zasobu bibliotecznego oraz podlegające zwrotowi na terytorium państwa Unii Europejskiej na podstawie prawomocnego wyroku nakazującego zwrot zagranicznego narodowego dobra kultury, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 maja 2017 r. o restytucji narodowych dóbr kultury. W związku z powyższym żyjący

polscy artyści mają równe szanse na światowym rynku sztuki w zakresie promowania i sprzedaży swoich dzieł.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

SEKRETARZ STANU

Bożena Żelazowska